

Donskis remiasi L. Memfordu: "Mieste laikas darosi matomas. Miestopastatai, gatvės, keliai apnuogina laiko tėkmę. Miestas ne tik dalyvauja istorijoje, bet ir fiksuoja žmogaus kuriamą Būties, Kosmo ir Dievo viziją.

R. Kacevičiaus pranešimas "Žmogaus buvimo problema ir miesto civilizacija" pratęsė L. Donskio mintis apie miesto ėjimą į mirtį. Miestų civilizacija pasižymi autodestruktyvumu. Istorija, ypač paskutiniai dešimtmečiai, ryškiai pabrėžia grįaunančią žmogiškosios galios be moralinių varžtų pusę. Jei ši galia ir toliau bus taip neprotiškai vystoma, tai civilizacija gali baigtis, žmogui išnykus.

L. Gavrilienienė kalbėjo apie kultūros ir civilizacijos sociodinamiką. Išdėsčiusi savąją kultūros sampratą, pranešė plačiau aptarė civilizacijos koncepcijas. Jos nuomone, įdomi civilizacijos, kaip nuosmukio, samprata. Čia civilizacija traktuojama kaip kiekvienos kultūros raidos būtinas etapas, kaip dvasinės kultūros mirtis. Graikijos kultūroje - tai helenizmas, krikščioniškoje - vėlyvieji viduramžiai, humanistinėje - taikcapitalizmas ir socializmas. Pranešėja atkreipė dėmesį į civilizacijos ir miestiškos kultūros ryšį.

V. Valevičius savo pranešimą "Miesto kultūra" skyrė Lietuvos kultūros aktualijoms. Jo nuomone, įdomus yra klausimas apie tai, kuri kultūra - miesto ar kaimo - pas mus dabar dominuoja. Ar teisūs mūsų poetai ir kiti, kurie jaučia didelę nostalgiją lietuviškam kaimui? Pranešėjas išreiškė abejonę, ar iš tikro tokia nauja miesto kultūra Lietuvoje, ar nereikėtų prisimint, jog miestai mūsų

krašte egzistuoja ne pirmą tūkstantmetį.

Filologams buvo įdomus J. Mališausko pranešimas "Baltiškos kilmės žodžiai, žymintys miestus ir kaimus, Simono Dacho poezijoje". Psichologas M. Ridikas pranešime "Demografiniai ir sociologiniai-psichologiniai suicidinio elgesio bruožai" pateikė statistinių duomenų apie savižudžių skaičių Lietuvos kaime ir mieste, palygindamas Lietuvą su kitomis šalimis. Ekologinės problemos buvo gvildinamos A. Kontauto pranešime "Vadovų ekologinis išprusimas - sudėtinė visuomenės ekologinės kultūros dalis". P. Žakaičio pranešimas "Motyvaciniai urbanizacijos proceso koreliatai" buvo skirtas subjektyvių intencijų, motyvacinių pradų, žadinančių mūsų kraštiečių ėjimą miesto link, pažinimo problemai.

V. VALEVIČIUS

Kam reikalingos konferencijos?

1989 m. spalio 27 d. Lietuvos Žemės ūkio akademijoje vyko Respublikos (to tikėjosi rengėjai) filosofų konferencija, skirta socialinio pažinimo problemoms. Konferencijos pranešimų tezės iš anksto buvo paskelbtos atskiru leidiniu ("Socialinio pažinimo problemos". - Kaunas - Akadēmija, 1989. - 89 p.). Jį parengė Lietuvos Žemės ūkio akademijos Filosofijos katedros redakcinė kolegija: R. Dabkus (ats. red.), J. Černevičiūtė, B. Leskauskaitė, B. Lureckas, R. Martinkus, J. Sasnauskienė.

89 puslapių leidinys ir konferencijoje dalyvauti žadėjusių skaičius (26) leido tikėtis įdomių diskusijų, plataus aktualių socialinės teorijos klausimų aptarimo. Deja, kai kam šis leidinys, kaip įprasta, davė vien progą paskelbti savo rašinius, kad metinėje ataskaitoje būtų galima parodyti vieną ar dar vieną "paukščiuką", patvirtinantį jų mokslinę veiklą. Konferencijoje nedalyvavo nė vienas viltinietis, pateikęs savo pranešimo tezes, taip pat kai kurie kauniečiai.

Tačiau konferencija įvyko. Kalbėta apie šiuolaikinę socialinių teorijų būklę ir jų raidos kryptis (R. Dabkus. Recentyvistinė socialinio proceso interpretacija; E. Gendrolis. Socialinio pažinimo kryptys ir alternatyvos; R. Martinkus. Istorijos, kaip vystymosi proceso, rekonstrukcijos galimybė; E. Karakozova. Tyrimo rezultatų patikimumas ir pagrindimas, kaip socialinio pažinimo problema). Križiškai įvertinta socializmo kūrimo teorija ir praktika mūsų visuomenėje (A. Gasiūnas. Socialistinės valstybės ekonominės funkcijos klausimu; R. Dabkus. Ar galimas iracionalizmas marksizme?). Ta pačia tema paskelbtos B. Leskauskaitės "Kai kurie filosofiniai socializmo teorijos ir praktikos aspektai", V. Jauniškio "Kai kurie socializmo dėsningumai ir tikrovė", R. Čiužo "Socializmo statybos TSRS sociologinės analizės aspektai", tezės. Apie socialinio žemės ūkio vystymo kelius ir klystkelius, darbo susvetimėjimą įdomiai kalbėjo H. Gudavičius ("Žemdirbio vieta žemėje: teorijos dar nėra").

Be dviejų minėtų temų, konferencijoje kalbėta apie kai kurias Lietuvos socialinės minties istorijos etapus (R.

Garškaitė. S. Matuiaišis apie lietuvių tautos ir katalikybės santykį XIX a. pabaigoje; V. Baltušytė. Nacionalinės valstybės ir valstybingumo suvokimo pradmenys "Varpe" (pateiktos tezės). J. Černevičiūtė skaitė pranešimą "Gestas kaip mokslinio tyrimo objektas".

Konferencijos dalyviai aptarė aktualius filosofijos dėstymo aukštosiose mokyklose klausimus, susijusius su viso mūsų visuomenės gyvenimo pertvarka.

E. GENDROLIS

Juozo Girniaus sukakčiai

1990 m. gegužės 25 d. Vilniuje vyko moksiinė konferencija, skirta žymaus lietuvių filosofo Juozo Girniaus 75 metų sukakčiai. Ją surengė Stasio Šalkauskio fondas.

Konferenciją atidarė ir vedė kun. Vaclovas Aliulis. Pagrindinį pranešimą, skirtą J. Girniaus santykiui su egzistencine filosofija išryškinti, skaitė prof. Arvydas Marijus Šliogeris. Filos. m. kand. Arūnas Sverdiolas nušvietė kūrybinę garbaus sukaktuvinininko biografiją, pabrėždamas jos kai kurių momentų aktualumą dabartinei lietuvių kultūros situacijai. "Tiesos meilė yra neatsiejama nuo žmogaus meilės" - ši J. Girniaus mintis tapo leitmotyvu nuoširdžiam filos. m. kand. Laimutės Jakavonytės žodžiui. Apie laisvės ir kaltės santykį J. Girniaus vizijoje kalbėjo filos. m. kand. Dalia Marija Stančienė, o apie tautiškumo refleksiją jo kūryboje - aspirantė Rasa Mazil-